

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 115/2011-6

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. marca 2011 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti E., s. r. o., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu a na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 713/01 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti E., s. r. o., **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. marca 2011 doručená sťažnosť spoločnosti E., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu a na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 713/01.

Sťažovateľka uviedla, že žalobou podanou okresnému súdu 18. septembra 2001 sa domáha určenia neplatnosti zmlúv (zmluvy o zabezpečení záväzku prevodom práva k nehnuteľnosti, pozn.).

„Prvé pojednávanie bolo vytýčené až po viac ako 3 rokoch a to 09. 11. 2004 - za tri roky súd neurobil nič, bol nečinný.

Druhé pojednávanie bolo vytýčené až o viac ako dva roky a to 8. 12. 2006 - za ďalšie dva roky súd neurobil nič, bol nečinný.

Dňa 13. 04. 2007 Okresný súd Košice II prerušil konanie do právoplatného skončenia veci vedenej na tom istom súde, vo veci neplatnosti právneho úkonu... pod sp. zn. 17 C 711/2001 hoci v spise je dostatok listinných dôkazov preukazujúcich naše tvrdenia ohľadne neplatnosti právneho úkonu - Zmluvy o zabezpečovacom prevode práva vo vzťahu k bytovému domu, na základe ktorých mohol rozhodnúť nezávisle od konania vo veci 17 C 711/2001.

V tejto veci tak isto žaloba bola podaná nami 18. 09. 2001 proti žalovanému... a prvé pojednávanie bolo vytýčené až takmer po 4 rokoch a to 12. 09. 2005 - štyri roky súd neurobil nič, bol nečinný.

Táto vec sa po desiatich rokoch vracia z Najvyššieho súdu SR, po odmietnutí dovolania ako procesné nepripustného podľa § 243b ods.5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) O.s.p., opäť na začiatok na Okresný súd Košice II pričom najvyšší súd sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.“

Sťažovateľka v závere sťažnosti konštatuje, že *„tieto neukončené spory majú úzku náväznosť na ďalšie právne skutočnosti najmä vo vzťahu k vlastníctvu bytov v bytovom dome a k nájomným zmluvám, čo vedie k zneužívaniu tohto stavu nájomníkmi bytov tým, že neplatia nájomné od roku 2000, neuvolňujú byty a vznikajú ďalšie značné majetkové škody, ktoré sú toho času už veľkého rozsahu“.*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (III. ÚS 138/02).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu a na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 713/01 z dôvodu nečinnosti v jeho procesnom postupe.

1. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95). Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov teda možno porušiť iba v konaní, ktorého výsledkom môže byť rozhodnutie štátneho orgánu o právach a povinnostiach jeho účastníkov, pretože len také rozhodnutie môže ukončiť stav právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu (III. ÚS 62/01, II. ÚS 20/02).

Podľa zistení ústavného súdu posudzované súdne konanie bolo uznesením okresného súdu č. k. 19 C 713/01-300 z 13. apríla 2007 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Co 199/07-309 z 10. augusta 2007 podľa § 109 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku prerušené z dôvodu, že prebieha konanie vedené pod sp. zn. 17 C 711/01, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu. Rozhodnutie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 1. septembra 2008 a konanie je dosiaľ prerušené.

Z dôvodu prerušenia dosiaľ neukončeného napadnutého konania pred okresným súdom v dôsledku právoplatného prerušenia konania 1. septembra 2008 nemohlo po tomto období z dôvodu existencie tejto zákonnej prekážky dochádzať k porušovaniu sťažovateľkou označených práv. Ak nedôjde k odpadnutiu prekážky prerušeného konania, nemôžu sa v prerušovanom konaní vykonávať žiadne procesné úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty účastníkov, a tým k naplneniu účelu označeného základného práva, tak ako to bolo už uvedené. Sťažovateľka netvrdila a ani neuviedla žiadnu skutočnosť, z ktorej by vyplývalo, že v danej veci neexistoval zákonný dôvod na prerušenie

konania, resp. že prekážka prerušenia konania už odpadla. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nečinnosť súdu v dôsledku existencie zákonnej prekážky jeho postupu tak, ako to je v danom prípade, neposudzuje ako zbytočné prietahy v súdnom konaní (napr. II. ÚS 3/00, III. ÚS 42/02, I. ÚS 65/03, I. ÚS 214/06), a preto sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Pokiaľ sa prietahy v čase pred uvedeným prerušením konania týkajú namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd tieto námietky na základe predmetnej sťažnosti preskúmať nemohol, pretože sťažovateľka svoju sťažnosť nepodala v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Podľa tohto ustanovenia sťažnosť podľa čl. 127 ústavy možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo o inom zásahu dozvedieť, pričom zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03).

Ústavný súd už rozhodol, že v kontexte citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je v zásade „iným zásahom“ pre počítanie lehoty pre včasnosť podania sťažnosti (I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03). Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka sa o namietaných skutočnostiach týkajúcich sa postupu okresného súdu v čase pred prerušením napadnutého konania dozvedela najneskôr pred 1. septembrom 2008, keď nadobudlo právoplatnosť potvrdzujúce uznesenie krajského súdu o prerušení konania. Predmetnú sťažnosť sťažovateľka ústavnému súdu podala až 1. marca 2011, t. j. v čase, keď už uplynula lehota ustanovená pre tento typ konania pred ústavným súdom.

2. Okrem uvedeného podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné

právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V nadväznosti na to ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje, aby v prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v konaní pred všeobecným súdom, sťažovateľ preukázal aj využitie právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého má právo podľa ustanovenia § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov alebo od 1. apríla 2005 podľa ustanovenia § 3 ods. 7 a § 62 ods. 1 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), t. j. podanie sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi príslušného súdu.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 34/98, I. ÚS 16/99, I. ÚS 21/99), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a rovnako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky podľa zákona o súdoch alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd tiež opakovane konštatoval, že podanie sťažnosti na prietahy v konaní podľa § 62 zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03). Účinnosť

takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými priet'ahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných priet'ahov a ustanovuje za také priet'ahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Inak povedané, keďže proti sudcovi všeobecného súdu, ktorý koná so zbytočnými priet'ahmi, predseda okresného súdu môže iniciovať dokonca aj disciplinárne konanie, sťažnosť na priet'ahy v zmysle citovaného zákona treba rozhodne považovať za účinný prostriedok nápravy. Okrem toho ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie účinného prostriedku nápravy, ktorý ustanovuje zákon o ústavnom súde, nie je v rozpore ani s príslušnými ustanoveniami dohovoru.

Zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu nevyplýva, že by sťažovateľka sťažnosť na priet'ahy v konaní podala predsedovi príslušného súdu, ani netvrdila, že sťažnosť nepodala z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Naopak, ústavný súd v spolupráci s okresným súdom zistil, že sťažovateľka takúto sťažnosť ani nepodala. Z týchto dôvodov, opierajúc sa o svoju stabilnú judikatúru (napr. IV. ÚS 44/03, II. ÚS 7/04, II. ÚS 107/04), ústavný súd dospel k záveru, že vzhľadom na okolnosti prípadu niet dôvodu predpokladať, že by využitie sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch neumožnilo účinnú ochranu základného práva sťažovateľky priznaného jej podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde bolo potrebné sťažnosť odmietnuť z dôvodu neprípustnosti.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2011